

Onze ziekten en Gods genezing (1)

Met ziekte vertrouwd (Jes. 53:3)

Jos Douma

Allemaal krijgen we te maken met ziekte: we worden zelf ziek of we er is een zieke in onze directe omgeving. Omdat we leven in een cultuur waarin gezondheid en vitaliteit de norm zijn, is het niet gemakkelijk om ziek te zijn (of oud of gehandicapt). We kunnen ons mislukt en afgeschreven voelen. En als we geconfronteerd worden met ziekte in onze omgeving hebben we de neiging om weg te lopen of weg te blijven vanwege ons onvermogen om onze eigen kwetsbaarheid en sterfelijkheid onder ogen te zien.

God en ziekte

Er is vandaag veel aandacht in kerken voor genezing. De genezingsbediening van Jan Zijlstra is heel bekend en roept veel reactie op: van hoop tot irritatie. "Het is niet Gods wil dat mensen berusten in hun ziekte, en daarin Gods leiding zien. Ziekte is niet iets van God. Hij biedt zich aan als Heelmeester, en wil iedereen genezen. Dan kan ik het dus niet aanvaarden als mensen ziek blijven." (ND 18 augustus 2007) Er zijn twee uitersten in het gelovig omgaan met ziek-zijn: 1. God wil ziekte niet, dus ik reken op genezing; 2. Alle ziekte komt van God, dus ik moet er in berusten. Beide redeneringen zijn te simpel en doen geen recht aan het spreken van de Schrift. In de Bijbel maakt God mensen soms ziek (vgl. ook Deut. 32:39, Job 5:17-18; Ex. 4:11) en we belijden dat uit zijn Vaderhand ook kwaad ons leven binnenkomt (Zondag 10). Aan de andere kant kwam Jezus om te genezen (hij maakt niemand ziek!) terwijl toch ook niet iedereen genas, en gelovigen in de Bijbel langdurig of zelfs blijvend worstelen met ziek zijn (denk aan de doorn in Paulus' vlees en veel uitingen in de Psalmen).

Drie wegen

Voor een handreiking voor ons samen vanuit ons geloof spreken over ziek zijn, is het heel belangrijk om dit als uitgangspunt te nemen: in deze gebroken werkelijkheid heeft ziekte hoe dan ook een plaats (onze tranen worden pas afgewist als Jezus terugkomt, Opb. 21:4). Het is goed om ziekte te leren zien als een weg waarop God ons tegemoetkomt (vgl. het boekje van Piet Schelling: 'God en ik. Wegen waarop God mij tegemoet komt'). Er zijn drie manieren waarop we omgaan gaan met ziekte (en alle drie gaan ze gepaard met gebed):

De medische weg: God komt ons tegemoet als Schepper. We ontvangen de medische wetenschap als een scheppingsgave van God! En we maken er dankbaar gebruik van, want alles wat God gemaakt heeft is goed (1 Tim. 4:4-5).

De pastorale weg: God komt ons tegemoet als Herder. We ontvangen elkaar in de gemeente en speciaal ook de ambtsdragers als mensen waar doorheen God zijn herderschap ervaarbaar maakt. We leven mee met elkaar, helpen elkaar, troosten elkaar, worstelen met onze vragen en bidden voor elkaar.

De geestelijke weg: God komt ons tegemoet als Heelmeester. Ziekte is altijd ook een aanleiding om naar binnen te keren en een kans voor een geestelijk leerproces. We mogen God en Jezus op een nieuwe manier leren kennen nu we zo kwetsbaar blijken te zijn. We kunnen op zielsniveau groeien in ons mens-zijn en ons kind-van-God-zijn.

Gewonde Heelmeester

'Hij was een man die het lijden kende en met ziekte vertrouwd was.' Jezus kent onze ziekte en onze zwakte van binnenuit. Juist als alle opgebouwde muren die we om ons heen hebben gebouwd zijn afgebroken, is er ruimte om Jezus te leren kennen als onze Gewonde Heelmeester die onze ziekten droeg en ons lijden op zich nam. Dat is een diepe troost: juist deze Jezus is erbij als we door een donker dal gaan (Ps. 23). In ons ziek-zijn mogen we ook leren om ons lijden opgenomen te zien in het grote lijden in deze wereld. Tegelijk zijn er veel geestelijke gevaren op de weg van het ziek zijn: we kunnen vervallen in ongeduld, in opstandigheid, in wrok, in verongelijkheid, zelfbeklag, woede het blijven hangen in onbeantwoorbare vragen. Maar we mogen ons uitstrekken naar de leiding van de Geest die ons in een helend proces wil brengen, op zoek naar de verborgen schat diep in ons, waardoor we dichterbij Jezus komen. Ons 'weten over' kan tot een 'ervaren van' worden als we stilstaan bij:

onze sterfelijkheid: we hebben op aarde geen eeuwig leven (Ps. 103:15-16);

onze kwetsbaarheid: het leven is niet maakbaar; juist in onze zwakte kan Gods kracht zich manifesteren (2 Kor. 12:9);

onze afhankelijkheid: we willen zo graag onafhankelijk zijn, het leven zelf regisseren, maar we moeten ons toevertrouwen aan Gods leiding (Jak. 4:15);

onze vruchtbaarheid: we willen graag productief zijn, in materiële zin: successen boeken, iets nieuws creëren, geld verdienen, maar vruchtbaarheid is iets geestelijks (Joh. 15:4-5; Gal. 5:22);

onze verbondenheid: ziekte brengt je in een isolement waarin je je egocentrisme kunt afleren en kunt ontdekken hoe belangrijk de ander is (1 Kor. 12:26). Hier rijst het beeld van Jezus op: hem leren kennen en worden als hij, dat is de geestelijke weg waarop God ons in ziekte tegemoet komt.

Gebed: *Dank U, Heer Jezus, dat U ons lijden en ons ziek-zijn kent. Wil ons als we ziek zijn nabij komen op de weg die we gaan. Wil ons als we om zieken heen staan helpen om voor de ander als Jezus te zijn: mee-lijdend, mededogend, kwetsbaar, vruchtbaar en liefdevol. Wij bidden voor wie ziek zijn om lichamelijke genezing en geestelijke beelwording. Laat zien, Heer, dat U onze Heelmeester bent. Amen.*

Samen doorpraten

1. Lees Jesaja 53:1-5; Psalm 103:1-5,15-16; Lucas 5:12-16; Jacobus 5:13-16 en Openbaring 21:1-4. Bespreek bij elk Bijbelgedeelte wat het je leert over ziek-zijn, genezing en heelwording.
2. Herken je de drie wegen die genoemd worden: medisch, pastoraal, geestelijk? Aan welke weg besteden we gemiddeld genomen de meeste aandacht en tijd?
3. Praat door over het verschil tussen een 'productief leven' en een 'vruchtbaar leven'. Lees daarbij Johannes 12:24-26.